

YTTRANDE

2021-09-13

Ärendenr:

NV-05422-21

Mark- och miljödomstolen vid
Östersunds tingsrätt
mmd.ostersund@dom.se

Yttrande i mål nr M 1402-21 angående ansökan enligt 9 kap. miljöbalken om tillstånd till nuvarande och framtida verksamhet vid Gävle Bruk, Gävle kommun (etapp 2); nu fråga om kompletteringar av ansökan

Med anledning av domstolens fråga (aktbilaga 9) om ansökningshandlingarna behöver kompletteras före kungörelse samt därefter meddelat anstånd (aktbilaga 16), anför Naturvårdsverket följande.

Naturvårdsverket har tagit del av BillerudKorsnäs Skog & Industri AB:s (bolaget) ansökan (aktbilaga 1–3 och 8).

Naturvårdsverket begränsar yttrandet till att avse frågor gällande ansökans omfattning, påverkan på miljön i Natura 2000-områden, utsläpp till luft och vatten, energi, buller samt ansökan om dispens enligt industriutsläppsförordningen (2013:250) (IUF).

1. Kompletteringsbehov

Naturvårdsverket bedömer att ansökan behöver kompletteras enligt nedanstående punkter. Motivering och förtydliganden finns för respektive rubrik i avsnitt 3 ”Utveckling av kompletteringsbehovet”.

Allmänt

1. Tydliggörande av vilka verksamheter som bolaget avser att ett eventuellt tillstånd ska omfatta.
2. Förtydligande av vilka åtgärder ansökan anses omfatta och hur den planerade produktionsökningen ska ske.
3. Förtydligande av hur massproduktionen ska beräknas och huruvida blekförluster räknats in i de yrkade mängderna oblekt och blekt sulfatmassa.
4. Närmare redogörelse för lokalisering av närliggande Natura 2000-områden och vilka värden de är avsatta att skydda samt de

spridningsberäkningar eller liknande som ligger till grund för bolagets bedömning att ansökt verksamhet inte kan antas påverka miljön i områdena.

5. Redovisning av riskbedömning avseende spridning av legionella till omgivningen samt en redogörelse av resultat från provtagningar av legionella som gjorts i biorening, utsläppt avloppsvatten, bioslam, kyltorn, i recipienten och eventuellt andra provtagningspunkter de senaste tre åren.

Utsläpp till vatten

6. Redovisning av utsläpp till vatten av TOC, SÄ GF/A, totalfosfor, totalkväve, klorat och AOX för de senaste tre åren samt vid ansökt produktion. Utsläppen ska redovisas i samma enheter och med samma tidsbas som bolagets villkorsförslag (dvs. kg respektive ton per dygn som årsmedelvärde samt kg respektive ton per dygn som kvartalsmedelvärde).
7. Beskrivning av hur den luftade dammens behov av närsalter (kväve och fosfor) kontrolleras och styrs och om några åtgärder i detta avseende planeras som kan minska utsläppet till recipient.
8. Redovisning av hur stora flöden icke förorenat vatten som idag tillförs försedimenteringsbassäng samt en plan för hur dessa flöden ska styras om så att de inte belastar avloppsreningen.
9. Redovisning av utsläpp av kadmium till vatten, halt och mängd, uppdelat på de olika avloppen samt provtagnings- och analysfrekvens för respektive avlopp.
10. Beskrivning av hur sotning av sodapannorna sker under drift och hur aska från rengöring av överhettare, konvektionsdel, economizer och andra delar av pannorna omhändertas. Beskrivning av hur tvättning sker av sodapannorna vid underhållsstopp, hur tvättvattnet tas om hand och om provtagning avseende kadmium och andra metaller har gjorts i tvättvattnet.
11. Redovisning av mätningar av utsläpp av övriga metaller från de olika avloppen.
12. Avseende organiska ämnen bör redovisas vilken faktor som använts för omräkning mellan TOC och COD i redovisningen av uppfyllande av BAT-slutsatser samt hur denna har fastställts.

Utsläpp till luft

13. Redovisning av utsläpp av:
 - stoft (i mg/Nm³ tg tillsammans med tillämplig syrehalt),
 - NO_x (i mg/Nm³ tg tillsammans med tillämplig syrehalt och i kg/ton massa för samtliga källor utom hetvattenpanna),
 - SO₂ (i mg/Nm³ tg tillsammans med tillämplig syrehalt och i kg/ton massa för samtliga källor utom hetvattenpanna) och
 - diffust svavel (i ton/år och kg/ton massa)

som årsmedelvärden, för samtliga enheter utom ton/år, de senaste tre åren samt beräknat framtida utsläpp. För redovisningen ska utsläpp från sodapannor, gaspanna, hetvattenpanna, mesaugnar, gasoltorkning och reservförbränning delas upp för respektive utsläppskälla. För reservförbränning bör redovisas på vilket sätt utsläppen beräknats.

14. Redovisning av beräknade utsläpp till luft vid framtida produktion jämfört med tillämpliga BAT-AEL övre och undre.
15. Förklaring till varför bolaget inte föreslagit något begränsningsvärde för utsläpp av svavel från mesaugnarna.
16. Förklaring till varför bolaget inte föreslagit något begränsningsvärde för utsläpp av svavelväte (H₂S) från sodapannor och mesaugnar samt uppgifter om utsläpp av svavelväte från sodapannor och mesaugnar de senaste tre åren i enheten mg/Nm³ tg tillsammans med tillämplig syrehalt.
17. Motivering till varför bolaget, jämfört med nuvarande tillstånd, inte längre anser att villkor avseende utsläpp av stoft från oljeeldning och reglering av antal timmar som hetvattenpannan får vara i drift ska föreskrivas.
18. Utsläpp av klor och klordioxid i kg/ton blekt massa avseende de senaste tre åren samt en motivering till varför bolaget anser att utsläppen inte behöver villkorsregleras i ansökt tillstånd.
19. Tydligare redovisning av i vilka processdelar svaga gaser uppkommer, vilka mätningar som gjorts och resultaten av dessa, samt motivering till varför uppsamling av svaga gaser inte avses ske mer än från linje 3. Bolaget bör även redovisa reningsgraden för skrubber för svaga gaser.
20. Redogörelse för hur bolaget tagit fram uppgifterna om utsläpp av kväveoxider från gasoltorkning av kartong.
21. Utifrån dagens kunskap och erfarenheter av befintliga installationer redovisa de tekniska förutsättningarna, kostnaderna och miljöeffekterna av installation av skrubberteknik för reduktion av utsläpp av kväveoxider från sodapanna respektive mesaugn.

Energi

22. Redovisning av energiflödesdiagram där följande framgår: ingående mängd bränslen (lämplig enhet TJ), energiomvandlingar i pannor och turbiner, användning av el och värme i olika processdelar samt utgående mängd fjärrvärme och bränsleprodukter.
23. Uppgifter om värme- och elförbrukning 2017–2020 uppdelat på produktion av pumpmassa, torkning av massa, upplösning av inköpt massa respektive kartongproduktion. Förbrukningssiffrorna ska ges såväl i absoluta tal (energimängd per år) respektive specifika värden (energimängd per produktionsenhet). Även energiförbrukning i för bruket gemensamma funktioner ska inkluderas fördelat på lämpligt sätt för respektive produktion.
24. Redovisning av möjliga åtgärder för energieffektivisering redovisade med teknisk beskrivning, möjlig energibesparing, investerings- och driftskostnader samt beräkning av lönsamhet. Kostnadsberäkningarna ska redovisas med antagna värden på avskrivningstid och ränta. I redovisningen ska ingå ställningstagande från bolaget om vilka energieffektiviseringsåtgärder som bolaget åtar sig att vidta och inom vilken tid.

Buller

25. Motivering till yrkat villkor för momentana ljudnivåer samt en redogörelse för möjligheten att innehålla Naturvårdsverkets riktlinjer för buller från industri.

Dispensansökningar från BAT-slutsatser

26. Underlag för de två dispenser från PP BATC¹ som bolaget ansöker om.

2. Grunder

Efterfrågade kompletteringar i punkterna ovan utgör nödvändigt underlag för att bedöma om bolaget uppfyller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken och om miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. Kompletteringarna behövs också för att ansökan ska kunna ligga till grund för prövning enligt 22 kap. 1 § miljöbalken och utgör nödvändigt underlag till vad en tillståndsdom ska innehålla enligt 22 kap. 25 §.

Kompletteringarna är även nödvändiga för att kunna pröva bolagets ansökan om dispens från PP BATC enligt 1 kap. 16 § IUF.

3. Utveckling av kompletteringsbehovet**3.1. Allmänt (punkt 1 – 5)***3.1.1. Otydligheter i ansökan (punkt 1 – 3)*

Enligt 6 kap. 35 § miljöbalken ska miljökonsekvensbeskrivningen innehålla uppgifter om verksamhetens eller åtgärdens lokalisering, utformning, omfattning och andra egenskaper som kan ha betydelse för miljöbedömningen. Enligt 22 kap. 25 § 1 miljöbalken ska en dom som innebär att ett tillstånd ges till en verksamhet innehålla bestämmelser om verksamhetens ändamål, läge, omfattning och tekniska utformning i övrigt.

Naturvårdsverket anser att det finns oklarheter kring den sökta verksamhetens omfattning. Det framgår inte på ett tydligt sätt av bolagets yrkanden eller av ansökningshandlingarna i övrigt vad bolaget ansöker om tillstånd för. Av bolagets ansökan framgår att bolaget yrkar att mark- och miljödomstolen ska bevilja tillstånd till nuvarande och utökad verksamhet vid Gävle Bruk vid viss årlig produktion.² I ansökan under rubriken ”Orientering” framgår att ansökan innefattar fortsatt drift av industrieponi, oljebergrum och hamnanläggningar för råvaror och terpentin respektive olja.³ I miljökonsekvensbeskrivningen framgår att målet med den aktuella ansökan är att hetvattenpannan KEAB, som för närvarande är en egen A-verksamhet, som förutom hetvattenpannan omfattar oljebergrum och oljehamn ska ingå som del i Gävle Bruk.⁴ Vidare framgår det

¹ Kommissionens genomförandebeslut av den 26 september 2014 om fastställande av BAT-slutsatser för produktion av massa, papper och kartong, i enlighet med Europaparlamentets och rådets direktiv 2010/75/EU.

² Bolagets ansökan 2021-05-05, aktbilaga 1, s. 34 och bolagets korrigerade yrkanden 2021-06-08, aktbilaga 8, s. 1.

³ Bolagets ansökan 2021-05-05, aktbilaga 1, s. 1 f.

⁴ Bolagets miljökonsekvensbeskrivning 2021-03-29, aktbilaga. 3, s. 8.

av ansökningshandlingarna att Gävle Bruk är mottagare av avlopp från en annan IED-anläggning.⁵ Naturvårdsverket tolkar ansökan som att drift av industri-deponi, hamnverksamheterna, oljebergrummet, hetvattenpannan och mottagande av avloppsvatten från annan IED-anläggning ska ingå i det nya tillståndet. Bolaget har dock inte framfört något yrkande om tillstånd för dessa verksamheter.

För det fall de ovan beskrivna verksamheterna ska ingå i det nya tillståndet bör de beskrivas tydligare. Av den karta som bolaget har med i miljökonsekvensbeskrivningen går det inte att utläsa var de olika verksamheterna är lokaliserade. Bolaget bör därför redovisa en karta där samtliga verksamheter finns utmarkerade. Vidare bör bolaget beskriva hur och hur mycket oljebergrummen används. Även innehåll och hantering av mottaget avloppsvatten från IED-anläggning bör beskrivas. Bolaget bör också motivera varför flera av de villkor som tidigare reglerat hamnverksamheterna samt oljebergrummen inte finns med som föreslagna villkor för det nya tillståndet.

Bolagets yrkande gällande ”tillstånd för vidtagande av för produktionsökningen erforderliga åtgärder” är otydligt.⁶ Naturvårdsverket har svårt att utifrån ansökan utläsa vilka åtgärder som menas med yrkandet och anser att det bör preciseras hur den planerade produktionsökningen ska ske. Bolaget hänvisar i ansökan bl.a. till eliminering av flaskhalsar och effektivitetshöjande åtgärder, Naturvårdsverket anser att ändringarna bör beskrivas i mer detalj än så.⁷

Bolaget har i ansökningshandlingarna beräknat massaproduktionen på olika sätt. Det förekommer tabeller där blekförlusten har räknats bort.⁸ Naturvårdsverket anser därför att bolaget behöver tydliggöra hur massaproduktionen ska beräknas och huruvida blekförluster räknats in i de yrkade mängderna oblekt och blekt sulfatmassa. Det är en förutsättning för en korrekt bedömning av ansökan att ansökt produktionsmängd tydligt framgår.

3.1.2. Uppgift om verksamheten kan antas påverka miljön i Natura 2000-områden (punkt 4)

Av 6 kap. 36 § miljöbalken följer att om verksamheten kan antas påverka miljön i ett naturområde som är förtecknat enligt 7 kap. 27 § första stycket 1 eller 2 (d.v.s. ett s.k. Natura 2000-område), ska miljökonsekvensbeskrivningen innehålla en beskrivning av verksamhetens konsekvenser för syftet med att bevara området, en redogörelse för de alternativ som har övervägts med motivering till varför ett visst alternativ har valts och de uppgifter som behövs för prövningen enligt 7 kap. 28 b och 29 §§. Av 7 kap. 28 a § följer att tillstånd krävs för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett naturområde som har förtecknats enligt 7 kap. 27 § första stycket 1 eller 2.

⁵ Bolagets miljökonsekvensbeskrivning 2021-03-29, aktbilaga 3, bl.a. s. 15.

⁶ Bolagets ansökan 2021-05-05, aktbilaga 1, s. 34 och bolagets korrigerade av yrkanden 2021-06-08, aktbilaga 8 s. 2.

⁷ Bolagets ansökan 2021-05-05, aktbilaga 1, s. 13.

⁸ Bolagets tekniska beskrivning 2021-03-29, aktbilaga 2, s. 6 tabell 1.2.

Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår att det finns 143 Natura 2000-områden i Gävleborg och att bolagets bedömning är att varken befintlig eller framtida verksamhet kommer att påverka något Natura 2000-område.⁹ Det finns dock ingen information om vilka Natura 2000-områden som ligger i anslutning till ansökt verksamhet eller som skulle kunna påverkas av denna. Det finns inte heller någon information om hur bolaget har kommit fram till slutsatsen att vare sig befintlig eller framtida verksamhet kommer att påverka något sådant område. För att kunna ta ställning till om den ansökta verksamheten kan antas påverka ett Natura 2000-område behöver bolaget närmare redogöra för hur det kommit till nämnda slutsats.

Naturvårdsverket har noterat att inom ramen för dom meddelad 2006-02-28 i mål nr M 2164-05 genom vilken mark- och miljödomstolen vid Östersunds tingsrätt beviljade Karskär Energi Aktiebolag tillstånd till bl.a. produktion av hetvatten i befintlig panna vid viss effekt lämnade domstolen också tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken att bedriva den tillståndsgivna verksamheten. Av domen framgår att verksamheten är belägen endast några kilometer från de skyddade områdena Orarna och Limön. Av domskälen framgår att verksamheten vid Karskärsverket omfattar utsläpp till vatten och luft av ämnen som kan spridas till nämnda områden. Det framgår också att verksamheten påverkar områdena i huvudsak genom utsläpp till luft av svaveldioxid, kväveoxider och stoft. Domstolen bedömde att verksamheten typiskt sett kan ge påverkan på miljön i Orarna och Limön på ett sådant sätt att den ansökta verksamheten omfattas av tillståndsplikten i 7 kap. 28 a § miljöbalken.

Som Naturvårdsverket har uppfattat bolagets nu aktuella ansökan avses hetvattenpannan ingå i det nya tillståndet för verksamheten vid Gävle Bruk. Även övriga delar av nu ansökt verksamheten ligger i nära anslutning till den verksamhet som beviljades tillstånd i domen från 2006. Verksamheten vid Gävle Bruk, särskilt pappers- och massabruket, omfattar utsläpp till luft av svaveldioxid, kväveoxider och stoft. Mot bakgrund av att verksamheten vid Karskärsverken bedömdes typiskt sett kunna ge påverkan på de skyddade områdena Orarna och Limön och att nu ansökt verksamhet, med samma typ av utsläpp till luft, ligger i nära anslutning till verksamheten vid Karskärsverket bedömer Naturvårdsverket att bolaget behöver redogöra närmare för sin slutsats att den utökade verksamhet som bolaget nu ansöker om tillstånd för inte kan antas påverka miljön i de närliggande Natura 2000-områdena.

3.1.3. *Legionella (punkt 5)*

Naturvårdsverket har sedan tidigare kännedom om att det har förekommit legionella vid verksamheten. Bolaget bör därför inkomma med en redogörelse över halter av legionella som uppmätts vid bruket under de senaste tre åren. Detta kan röra sig om mätningar i bioreningen, i utgående avloppsvatten, i bioslam, i kyltorn och i recipienten. Har mätningar gjorts i andra delar av processen bör även detta redovisas. Bolagets ansökan bör också kompletteras med en riskbedömning avseende spridning av legionella till omgivningen.

⁹ Bolagets miljökonsekvensbeskrivning 2021-03-29, aktbilaga 3, s. 48 f.

3.2. *Utsläpp till vatten (punkt 6 – 12)*

3.2.1. *Uppgifter om utsläpp till vatten (punkt 6)*

Bolaget har föreslagit villkor för utsläpp till vatten i enheterna ton respektive kg per dygn som årsmedelvärde och i ton respektive kg per dygn som kvartalsmedelvärde. För att det ska vara möjligt att bedöma rimligheten i bolagets villkorsförslag anser Naturvårdsverket att det krävs en redovisning av utsläppen för de senaste tre åren samt beräknade utsläpp vid ansökt produktion. Historiska och framtida utsläpp bör redovisas i samma enheter som bolagets villkorsyrkanden.

3.2.2. *Uppgifter om närsalter i den luftade dammen (punkt 7)*

Naturvårdsverket anser att bolaget bör komplettera ansökan med uppgifter om hur den luftade dammens behov av närsalter (kväve och fosfor) kontrolleras och styrs och om några åtgärder i detta avseende planeras som kan minska utsläppet till recipient samt andra möjliga åtgärder för att minska utsläpp till vatten. Informationen behövs för att klargöra om närsalttillförseln styrs på ett optimalt sätt för mesta möjliga TOC-reduktion och minsta möjliga utsläpp av kväve och fosfor.

3.2.3. *Flöden till försedimenteringsbassäng (punkt 8)*

Enligt figur 5.1 i bolagets miljökonsekvensbeskrivning leds avloppet AVÖ (kondensat och övrigt fiberfattigt) till försedimenteringen.¹⁰ Naturvårdsverket anser att bolaget bör redogöra för hur stora flöden icke förorenat vatten som tillförs försedimenteringsbassängen samt en plan för hur dessa flöden ska styras om så att de inte belastar avloppsreningen. Detta eftersom en onödig belastning av reningsanläggningen riskerar att leda till en sämre rening.

3.2.4. *Utsläpp av kadmium och övriga metaller (punkt 9 – 11)*

I ansökan saknas uppgifter om utsläpp av kadmium till vatten. Kadmium är ett grundämne som alltså inte kan brytas ned och som därmed fortsätter att orsaka problem inom de ekosystem där det släppts ut under en mycket lång tid efter att utsläppen upphört. Mot bakgrund av att kadmium är ett mycket miljöfarligt ämne anser Naturvårdsverket att bolaget ska redovisa halt och mängd för utsläpp av kadmium till vatten. Redovisningen bör delas upp på de olika avloppen och redogöra för provtagnings- och analysfrekvens för respektive avlopp. Vidare bör bolaget beskriva hur sotning av sodapannorna sker under drift och hur aska från rengöring av överhettare, konvektionsdel, economizer och andra delar av pannorna omhändertas, eftersom denna kan innehålla kadmium. Även tvättvatten från sodapannor har visat sig kunna innehålla betydande mängder kadmium, därför anser Naturvårdsverket att bolaget bör beskriva hur tvättningen av sodapannorna genomförs vid underhållsstopp, hur tvättvattnet tas om hand och om provtagning avseende kadmium och andra metaller genomförs i tvättvattnet.

Bolaget bör även redogöra för mätningar av utsläpp av övriga metaller från de olika avloppen.

¹⁰ Bolagets miljökonsekvensbeskrivning 2021-03-29, aktbilaga 3, s. 18 figur 5.1.

3.2.5. Omräkningsfaktor mellan COD och TOC (punkt 12)

Bolaget har i bl.a. tabell 9.1 i miljökonsekvensbeskrivningen använt sig av en omräkningsfaktor mellan COD och TOC för att redovisa uppfyllandet av BAT-AEL.¹¹ För att redovisningen ska vara relevant menar Naturvårdsverket att det bör framgå vilken omräkningsfaktor bolaget har använt sig av samt underlag för hur den har beräknats. Utan sådant underlag går det inte att fastställa om bolaget innehåller BAT-AEL.

Utsläpp till luft (punkt 13 – 21)

3.2.6. Redovisning av utsläpp till luft (punkt 13 – 14)

Bolagets villkorsförslag för utsläpp till luft är formulerade i enheten ton/år och omfattar ett flertal utsläppskällor per parameter.

Naturvårdsverket anser att bolaget bör komplettera ansökan med uppgifter om utsläpp till luft i de enheter och uppdelat på de utsläppskällor som framgår av punkt 13. Redovisningen bör omfatta utsläpp tre år bakåt i tiden samt beräknade utsläpp vid framtida produktion. Detta är enligt Naturvårdsverket underlag som krävs för att kunna bedöma vilka begränsningsvärden som kan anses rimliga.

Naturvårdsverket anser också att bolaget bör redovisa siffror för beräknade utsläpp till luft vid framtida produktion i relation till respektive BAT-AEL övre och undre. Detta för att möjliggöra en bedömning av hur utsläppen efter produktionsökningen beräknas förhålla sig till bästa möjliga teknik.

Naturvårdsverket noterar att uppgiften om utsläpp av NO_x från sodapannor år 2020 i den jämförelse mot BAT-AEL som redovisas i tabell 7.3 i den tekniska beskrivningen verkar orimligt låg och bör verifieras.¹² Ifall siffran är korrekt bör bolaget redogöra för hur stor del av året som räknats bort som onormal drift och varför.

3.2.7. Förslag till villkor som bolaget ej tagit upp (punkt 15 – 18)

Naturvårdsverket noterar att det i bolagets villkorsförslag saknas begränsningsvärde för utsläpp av svavel från mesaugnarna och anser att bolaget bör redogöra för varför det inte skulle behövas. Bolaget har heller inte föreslagit något villkor för utsläpp av svavelväte från sodapannor och mesaugnar. Naturvårdsverket anser att bolaget behöver motivera varför det inte är nödvändigt. Bolaget bör också redovisa utsläppen av svavelväte de senaste tre åren i enheten mg/Nm³ tg tillsammans med tillämplig syrehalt.

Bolaget har, jämfört med idag gällande tillstånd, valt att stryka en del villkor utan att motivera varför de inte skulle krävas längre. Naturvårdsverket anser att bolaget i vart fall bör redogöra för varför det inte längre skulle krävas ett begränsningsvärde för utsläpp av stoft från oljeeldning och reglering för det antal timmar som hetvattenpannan får vara i drift årligen.

¹¹ Bolagets miljökonsekvensbeskrivning 2021-03-29, aktbilaga 3, s. 29 tabell 9.1.

¹² Bolagets tekniska beskrivning 2021-03-29, aktbilaga 2, s. 25 tabell 7.3.

Vidare anser Naturvårdsverket att bolaget behöver redogöra för utsläpp av klor och klordioxid i kg/ton blekt massa de senaste tre åren samt motivera varför utsläppet inte skulle behöva regleras i sökt tillstånd.

3.2.8. *Hantering av svaga gaser (punkt 19)*

Av bolagets beskrivning över åtgärder för att begränsa utsläpp till luft framgår att svaga gaser från linje 3 samlas upp och behandlas i skrubber.¹³ Naturvårdsverket anser att bolaget bör redovisa tydligare hur svaga gaser hanteras. Det bör framgå vilka utsläppspunkter från linje 3 som samlas upp och varför, även skrubberns reningsgrad bör redovisas. Av bolagets redovisning bör också framgå i vilka processdelar svaga gaser uppkommer, vilka mätningar som gjorts och resultaten av dessa, samt motivering till varför uppsamling av svaga gaser begränsas till linje 3.

3.2.9. *Utsläpp av kväveoxider (NO_x) (punkt 20 – 21)*

Bolaget föreslår att villkor avseende utsläpp av NO_x ska inkludera gasoltorkning av kartong som utsläppskälla. Naturvårdsverket är av uppfattningen att det är svårt att säkerställa storleken på utsläpp från gasoltorkning och anser att bolaget behöver förtydliga hur uppgifterna om utsläppet tagits fram och hur det ska mätas eller beräknas framöver.

Av bolagets ansökan framgår inte hur stor del av det beräknade framtida utsläppet av kväveoxider som antas härröra från sodapannorna och mesaugnarna. Dock framgår att sodapannorna och mesaugnarna utgör de största källorna för utsläppet, vilket Naturvårdsverket anser motiverar att bolaget bör utreda hur utsläppen kan minska.¹⁴ Skrubberteknik för avskiljning av kväveoxider vid sodapannor och mesaugnar finns i drift vid ett flertal anläggningar i Kina. För information bifogas till detta yttrande presentation från leverantören Valmet i bilaga 1. Naturvårdsverket anser att det är rimligt att bolaget utifrån dagens kunskap och erfarenheter av befintliga installationer redovisar de tekniska förutsättningarna, kostnaderna och miljöeffekterna av installation av skrubberteknik för reduktion av utsläpp av kväveoxider från sodapannorna respektive mesaugnarna.

3.3. *Energi (punkt 22 – 24)*

Skogsindustrin står för ca 40 % av elanvändningen inom industrin. Av samtliga svenska sulfatmassabruk hade Gävle Bruk år 2019 den näst största förbrukningen av elektricitet, 842,5 GWh.¹⁵ Enligt ansökan kommer elförbrukningen att öka med produktionsökningen. Naturvårdsverket bedömer att det är av vikt att i samband med prövningen säkerställa att verksamheten kommer att bedrivas med bästa möjliga energieffektiva teknik och att bolaget åläggs att kontinuerligt arbeta med verksamhetens energieffektivisering. Hus-hållning med råvaror och energi är centrala frågor i miljöbalken. Vikten av energihushållning betonas i såväl 1 kap. 1 § som i bestämmelsen i 2 kap. 5 §

¹³ Bolagets miljökonsekvensbeskrivning 2021-03-29, aktbilaga 3, s. 21 figur 5.2.

¹⁴ Bolagets tekniska beskrivning 2021-03-29, aktbilaga. 2, s. 24 tabell 7.2.

¹⁵ Enligt siffror för 2019 hämtade via Skogsindustriernas miljödatabas
<https://www.skogsindustrierna.se/om-skogsindustrin/branschstatistik/miljodatabas/>.

miljöbalken som anger att alla som bedriver en verksamhet ska hushålla med energi och i första hand välja förnybara energikällor.

3.3.1. Redovisning av energiförbrukning (punkt 22 – 23)

I ansökan finns tabeller med uppgifter om förbrukning av ånga, becolja, gasol, olja och elektricitet för år 2020, nollalternativ, etapp 1 och etapp 2.¹⁶ För att kunna bedöma om verksamheten uppfyller hushållningsreglerna i 2 kap. 5 § miljöbalken anser Naturvårdsverket att det behövs en betydligt mer ingående redovisning än vad som nu framgår av ansökan. Uppgifterna om energi-användning behöver kompletteras med ett energiflödesdiagram där mängd bränslen (lämplig enhet TJ), energiomvandlingar i pannor och turbiner, användning av el och värme i olika processdelar samt utgående mängd fjärrvärme och bränsleprodukter framgår i enlighet med vad som specificeras i punkt 22.

Vidare anser Naturvårdsverket att redovisningen om energiförbrukning bör kompletteras med en tidsserie bakåt i tiden för att visa utvecklingen och effekten av hittills vidtagna åtgärder. Uppgifter om värme- och elförbrukning bör omfatta år 2017–2020 uppdelat på produktion av pumpmassa, torkning av massa för avsalu, upplösning av inköpt massa respektive kartongproduktion. Gemensamma delar av verksamheten, såsom t.ex. råvatten- och avloppsvattenrening, verkstäder, kontor etc. ska inkluderas och fördelas på lämpligt sätt till respektive produktionsdel. Förbrukningssiffrorna ska ges såväl i absoluta tal (energimängd per år) respektive specifika värden (energimängd per produktionsenhet).

3.3.2. Möjliga energieffektiviserande åtgärder (punkt 24)

Naturvårdsverket anser att möjliga åtgärder för energieffektivisering behöver redovisas. Redovisningen ska omfatta teknisk beskrivning, möjlig energibesparing, investerings- och driftkostnader samt beräkning av lönsamhet. Kostnadsberäkningarna ska redovisas med antagna värden på avskrivningstid och ränta. I redovisningen ska ingå ställningstagande från bolaget om vilka energieffektiviseringsåtgärder som bolaget åtar sig att vidta och inom vilken tid. Bolaget omfattas av lagen om energikartläggning vid stora företag, vilken ställer krav på energikartläggning på koncernnivå, bl.a. innefattande att ta fram möjliga åtgärder för energieffektivisering. Energikartläggningen bör kunna användas som underlag för bolagets redovisning på anläggningsnivå, d.v.s. för Gävle Bruk.

3.4. Buller (punkt 25)

3.4.1. Motivering till yrkat villkor samt möjlighet att innehålla Naturvårdsverkets riktlinjer för buller från industri (punkt 25)

Bolaget har i villkorsförslaget för buller, jämfört med dagens tillstånd, föreslagit en höjning för momentana ljudnivåer. Naturvårdsverket anser att bolaget bör motivera varför begränsningsvärdet för momentana ljudnivåer från verksamheten ska höjas när bolaget anfört att buller från verksamheten inte bedöms påverkas av den ansökta produktionen.¹⁷

¹⁶ Bolagets miljökonsekvensbeskrivning 2021-03-29, aktbilaga 3, s. 28 tabell 8.1.

¹⁷ Bolagets tekniska beskrivning 2021-03-29, aktbilaga 2, s. 27.

Naturvårdsverket anser även att bolaget bör redogöra för möjligheten att innehålla Naturvårdsverkets riktlinjer för buller från industri.

3.5. Dispensansökningar från BAT-slutsatser (punkt 26)

3.5.1. Komplettering avseende ansökningar (punkt 26)

Bolaget har för befintlig verksamhet beviljats dispens från BAT-slutsatserna 20 och 23. Av besluten framgår att dispensererna upphör att gälla när ett nytt tillstånd enligt miljöbalken vinner laga kraft. Med anledning av detta har bolaget yrkat att mark- och miljödomstolen för ansökt verksamhet enligt 1 kap. 16 § IUF ska bevilja fortsatt dispens från nämnda BAT-slutsatser, det är alltså fråga om nya dispenser efter det att nu gällande dispenser upphör att gälla. Naturvårdsverket anser att det är otydligt i vilken etapp bolaget yrkar att dispensererna ska meddelas. Som Naturvårdsverket har redogjort för i sitt yttrande daterat 2021-09-13 gällande etapp 1, bör i vart fall dispens från BAT-slutsats 23 prövas i samband med den nu aktuella prövningen gällande nytt tillstånd för bolagets verksamhet i etapp 2.

Det är bolaget i egenskap av verksamhetsutövare som ska visa att förutsättningar för dispens föreligger.

Bolagets ansökan innehåller inget underlag för de dispenser som bolaget ansöker om. Bolaget behöver därför komplettera sin ansökan.

En ansökan om dispens från utsläppsvärde enligt BAT-slutsats (BAT-AEL) bör enligt Naturvårdsverkets uppfattning innehålla ett återgivande av den aktuella slutsatsen (inklusive nummer), hur verksamhetens utsläpp förhåller sig till BAT-slutsatsen uttryckt på samma sätt som i slutsatsen (samma tidsperiod etc.) och vad som yrkas istället. Dessutom krävs en beskrivning av de dispenssskäl som åberopas och vad en rimlighetsavvägning enligt 1 kap. 16 § IUF enligt bolaget resulterar i. För att möjliggöra en bedömning av om dispenssskäl föreligger bör en dispensansökan innehålla en redogörelse dels av de åtgärder som vidtagits för att minska utsläppen, dels av möjliga åtgärder för att uppfylla BAT-AEL:en samt varför dessa åtgärder bedöms orimliga med hänsyn till kostnaden för och effekten av dem. Kostnaderna samt minskningen av miljöpåverkan för det fall BAT-slutsatsen uppfylls jämfört med det fall som dispensansökan avser, bör redovisas. Redovisningen behöver vara transparent, så att t.ex. beräkningssätt (inklusive ränta och avskrivningstid), kostnader (kapitalkostnader, drift- och underhållskostnader, etc.) och miljönytta för relevanta parametrar framgår. Ansökan bör även innehålla en beskrivning av vilken miljöpåverkan respektive alternativ leder till, med hänsyn till de utsläpp som alternativen ger upphov till och deras inverkan på möjligheterna att uppfylla befintliga miljökvalitetsnormer.¹⁸

¹⁸ Naturvårdsverkets rapport 6702, Vägledning om industriutsläppsbestämmelser, s. 42.

Beslut om detta yttrande har fattats av enhetschef Karin Dunér efter föredragning av teknisk handläggare Hanna Mori.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit teknisk handläggare Olof Åkesson och miljöjurist Nathalie Sylvander.

För Naturvårdsverket

Karin Dunér

Hanna Mori

Detta beslut har fattats digitalt och saknar därför nammunderskrifter.

Bilaga 1

██████████ Valmet Miljösystem, Minskade NOx-utsläpp med nya tillämpningar i rökgasrening. Panndagarna i Borås, 9. April, 2019.

Kopia till:
Länsstyrelsen Gävleborg
Bolaget genom ombud